

Jerzy Markowski

MOIM ZDANIEM

ZNIKAJĄCE AUTORYTETY

We współczesnym świecie, niezwykle szybko znikają autorytety. Proces ten może być badany przez odpowiednich naukowców, ale przyda się kilka refleksji laika. Przede wszystkim, mam wrażenie, że współcześnie niezwykle trudno a wręcz ryzykownie jest być ekspertem, a tym bardziej autorytetem. Wynika to z kilku podstawowych przyczyn. Po pierwsze, internet w rękach sfrustrowanych życiowych nieudaczników, do tego anonimowych, jest szafotem dla kompetencji i obiektywizmu. Ponadto, wszechwiedza polityków zniechęca do prezentowania kompetentnych poglądów. Najświeższe przykłady to chociażby pandemia i kryzys energetyczny. W sprawach walki z pandemią, w mediach wypowiadają się często ludzie o imponującym poziomie wiedzy. Na początku pandemii, chyba ze strachu, słuchaliśmy uważnie niemal każdej opinii w mediach. Jednak im dłużej trwa pandemia, tym bardziej powszechniej nam ludzkie tragedie, a ponadto tracimy cierpliwość do słuchania kompetentnych ludzi, przede wszystkim dlatego, że dużo ciekawszy - to nic że głupi - płynie przekaz od ich adwersarzy. Anonimowość idiotyzmów służy ich narastaniu, a ilość służy ich uwiarygadnianiu się. Ignorancja wobec kompetencji w medycynie ma wymiar największy, bowiem jej dowodem jest zdrowie lub życie. Jak narazie ponad 100 tysięcy zmarłych na Covid-19 Polek i Polaków obciąża ekspertów, chociaż zapewne bez nich, zmarłych byłoby wielokrotnie więcej. Współczuję członkom wielu gremiów doradczych, którzy muszą się zmierzyć z frustracją bezsilności, kiedy wiedza przegrywa z władzą. Dramat pandemii jest jednak stosunkowo nowy w życiu świata, ale już zdołał zniechęcić, lub wręcz upokorzyć wielu wybitnych fachowców, którzy nauczeni bezsilnością swych opinii, postanawiają "odpuścić" i milczeć. A ludzie chorują i umierają.

Podobnym doświadczeniem jest wieloletnie prognozowanie już realnego kryzysu energetycznego. Wystarczy przeczytać wypowiedzi kilku osób w Polsce sprzed 10-15 lat, aby przyznać, że mieli rację przewidując dzisiejszą rzeczywistość, która zresztą dopiero się rozpędza. Mówiliśmy i pisaliśmy, że zabraknie surowców energetycznych, energii, a jej cena ograniczy jej dostępność, z ewidentnym uszczerbkiem dla dorobku cywilizacyjnego. Na nic! Dzieje się na naszych oczach szybki progres zapaści energetycznej, ale komu można jeszcze o tym powiedzieć? Zresztą wielu specjalistów zawiedzionych brakiem użyteczności swoich kompetencji już nie chce ostrzegać, tym bardziej, że na bagatelizowaniu ich wiedzy się nie kończy, a często kontestacja ich wiedzy dostarcza im i stresu i strachu. Zatem coraz więcej ludzi mądrych milczy, a opinie kreują dyletanci. Autorytet to jednak nie tylko szacunek do wiedzy, ale też generalnie do służby czy zawodu. Publiczną wizytówką wykonywanego zawodu lub służby, są mundury. Jestem z tego pokolenia, które pamięta częsty widok umundurowanych żołnierzy, a zwłaszcza oficerów powszechnie wówczas otaczanych szacunkiem. Dziś, nie sposób spotkać umundurowanego oficera na ulicy. Włem, że zniknęły z miast jednostki wojskowe, ale gdzieś jednak są, ale ich oficerowie zostawiają swe mundury w koszarowych szafkach - dlaczego? Na początku lat 80., w stanie wojennym, bywało różnie, ale dziś? Jest czas na odbudowę etosu i szacunku do munduru, zwłaszcza wojskowego i policyjnego.

Wstrząsającej refleksji dostarczyła mi lektura wywiadu z księdzem, który mówi; “jak trudno mu chodzić po ulicach w sutannie, czy chociażby z koloratką”. Nie moja branża, ale pamiętam jak ludzie pozdrawiali na ulicy każdego mijanego księdza czy zakonnicę zwyczajnym “szczęść Boże”, zaś na widok księdza spieszącego do umierającego z sakramentem - przyklękali na ulicy. Wszystko to mamy chyba za sobą, za sprawą powszechności hejtu i pogardy dla zasług i autorytetu. Nieufność, ale na szczęście jeszcze nie nienawiść czy pogarda, wkracza dziś do obcowania z ludźmi, których jedyną “winą” jest to, że nam pomagają - i to już jest obłąd! Nie silę się na naukową analizę tego zjawiska, ale nie mogę doczekać się czasu, kiedy powszechna stanie się pogarda dla chamstwa i niesprawiedliwości - ale coś mi się wydaje, że nie doczekam.